

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XV. De eo quod scriptum est, Beatus homo qui invenit sapientia[m] &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

cupiscentia praevalet fortitudo, & consilium *consuetudinem* amputat, & intellectus *vigens contemptum* amovet, & disparente omnino *malitia*, sapientia regnat. Qua quidem triumphante de cætero miseram illam animam quam perniciosè negligentia soporaverat, peius excitaverat curiositas, attraxerat experientia, tenuerat concupiscentia, ligaverat consuetudo, contemptus in carcerem truserat, malitia jugulaverat: timor suscitatur; pietas blandè demulcet; scientia quid actum sit indicans, dolorem apponit; quod suum est, fortitudo erigit, consilium solvit, intellectus educit de carcere, sapientia mensam ponit, refocillat esurientem, & salutaribus reparat alimentis.

S E R M O X V.

De eo quod scriptum est: *Beatus homo qui invenit sapientiam, & qui affluit prudentia.* Prov. 3. b.

Quid in hoc mundo agimus, Fratres, aut quid facimus de hoc mundo? Si salvari contendimus à præsentis sæculo nequam, quid adhuc de hoc mundo decernimus? Si exire volumus, quid compedes nostros nobiscum trahere laboramus? Ponamus aureos esse, sed multò melius est sine his liberari, quàm eorum occasione teneri. Non æstimemus precium, sed impedimentum consideremus, ne præter ipsam, quæ dura satis reputanda est, conditionis necessitatem, etiã cupiditatis visco inhærere hic incipiamus, & inanis sollicitudinis nexibus irretiri. Quid enim in compedibus faciat quis, percunctari fortè minus congruum judicetur, quod videlicet ad patiendum magis, quàm ad aliquid faciendum soleant homines compedi: & actionis impedimenta compedes sunt adminicula passionis. Agendum tamen nobis aliquid in hoc mundo, agenda utique pœnitentia, sed ad passionem hæc potius, quàm ad actionem videbitur pertinere. Nihilominus tamen agendum hic nobis aliquid: non quidem de hoc mundo, sed in hoc mundo. Cum enim legatur ^a Adam in loco voluptatis ab initio positus, ut operaretur, quis sanum sapiens, filios ejus in loco afflictionis ad feriandum positos arbitretur? Operemur ergo, sed cibum qui non perit: operemur opus salutis nostræ. Operemur in vinea Domini ut denarium diurnum accipere mereamur. Operemur in sapientia quæ dicit ^b: *Qui operantur in me, non peccabunt.* Ager enim est mundus: ait Veritas ^c. Fodiamus, in eo thesaurus absconditus latet; effodiamus eum. Ipsa est enim sapientia quæ trahitur de occultis. Omnes eam quærimus: omnes concupiscimus eam.

Sed frustra quærit, qui in lectulo suo quærit: neque enim in terra suaviter viventium invenitur. Lectulus est, & ibi gigantem quæris? Tuus est, & ibi speras invenire eum, qui diversa semper ignorat? *Si quæritis*, inquit ^d,

Gggg 2

converti-

Mundi compedes quantumvis aureas relinquendi.

^a Gen. 2. c

^b Eccli. 24. c.
^c Matt. 13. f

Sapientia ubi invenienda.
^d Isa. 21. c

*convertimini & venite. Quæris unde? A lectulo tuo. Quæris unde convertaris? A voluntatibus, inquit, tuis avertere. Et si in voluntatibus meis non invenio: ubi, inquis, invenio sapientiam? Vehementer enim eam considerat anima mea: nec invenisse sufficet si contigerit invenire: nisi mensuram bonam & confertam & coagitatam, & supereffluentem ponam in sinum meum. Merito quidem. *Beatus enim homo qui invenit sapientiam: & qui affluit prudentia.* Quære ergo dum inveniri potest: & dum prope est, invoca illam. Vis audire, quam prope sit *f*? *Prope est verbum in corde tuo & in ore tuo,* tantum illud recto si quæsieris corde. Erige cor, surge de lectulo tuo, ut non frustra audias admonentem *fursum habere cor.* Sic enim invenies corde sapientiam: ore affluēs prudentia; sed affluere, non effluere vel evomere cura.*

Nimirum mel invenisti si invenisti sapientiam, tantum ne multum comedas: ne satiatus evomas illud. Sic comede ut semper esurias. Nam ipsa dicit *g*: *Qui me edunt, adhuc esurient*: Noli multum reputare quod habes, noli satiari ne evomas: & hoc ipsum quod videris habere, auferatur à te: quippe qui ante tempus quærere destitisti. Neque enim dum potest inveniri, dum prope est: ab inquisitione vel invocatione cessandum est. Aliter quoque *h* *sicut qui mel comedit multum* (ut ait idem Salomon *h*) *non est ei bonum: ita qui scrutator est majestatis, opprimetur à gloria.* Quid tu Pilate seorsum interrogas Dominum, ut tibi susurret in aure, quid sit Veritas? Multum est ad te: non dabitur sanctum cani: nec margarita porco. Quære potius fidei gustum; satietatem intelligentiæ interim ne requiras. Merito, Fratres, reverberata acie protinus resilivit: & responsum non sustinens, egressus est ad Judæos, qui ambulare cœperat in magnis & mirabilibus super se, quid esset Veritas percontatus *i*.

Quocirca quæramus sapientiam in corde: & sapientiam quæ est ex fide: quemadmodum Apostolus ait *k*: *Non plus sapere quam oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem.* Sobria siquidem sapientia est in pœnitundine peccatorum præteritorum: in contemptu præsentium commodorum: in desiderio futurorum præmiorum. Invenisti plane sapientiam, si prioris vitæ peccata desleas: si huius sæculi desiderabilia parvi pendas: si aternâ beatitudinē toto desiderio concupiscas. Invenisti sapientiam, si tibi horum singula sapiunt prout sunt, ut hæc quidem amara & omnino fugienda, ista quoque, velut caduca & transitoria continenda; illa vero ut perfecta bona totis appetenda desideriis, intimo quodam animi sapore dijudices & discernas. Atque hæc quidem sobria est sapientia, & vomitum nescit, ubi & timoris frigus ex recordatione peccatorum, & charitatis fervor ex appetitu divinarum promissionum, tepiditatē amovet earum quæ nunc sunt pessimarum occupationum: ut nec evomas sapientiam; nec evomaris ab ea. Sicut enim beatus homo qui invenit

g Eccli. 24. c
Satietas mel-
lis, id est, sa-
pientia ca-
renda.

h Prov. 25. d
Arcana Dei
non curiosè
scrutanda.

i Ioan. 18. g

*k Ro. 12. a**

Sapientia so-
bria consistit
in pœnitundine
peccat. in con-
temptu ter-
ren. & in de-
siderio futu-
rorum.

invenit ſapientiam ; ſic etiam *beatus vir*, vel *beatior etiam*, *qui morabitur in ſapientia* ^m : forte enim hoc ad affluentiam ſpectat.

Sane in his tribus ore affluit ſapientia vel prudentia, ſi ſit in ore, confeſſio propriæ iniquitatis : ſi gratiarum actio & vox laudis, ſi etiam ſermo ædificationis. Nimirum *corde creditur ad iuſtitiam* : *ore autem confeſſio fit ad ſalutem* ⁿ : atq; in principio quidem ſermonis juſtus accuſator eſt ſui o. Nam in medio magnificare Dominum : in tertio quoque (ſi eatenus affluit ſapientia) ædificare proximum debet. An verò & in opere affluentum eſt ſapientia ? Eſt maximè. Quæramus ergò & in opere triplicem affluentiam : nam & olim dictum eſt à ſapiente quodam, quod ſapientia tripliciter deſcriberetur. Itaque ſi vos melius non habetis, puto ego, quod ad opus pertinet, copioſè ſatis affluere ſapientia, quicumque inter vos continenter, patienter & obedienter converſatur, tantum ut fideliter *obedientia* propriam mortificet voluntatem, humilis *continentia* carnalem pariter & ſæcularem amputet voluptatem, hilaris *patientia* utramque ſimul, & corporalem ſcilicet & mundialem viriliter ſuſtineat adverſitatem.

S E R M O XVI.

De triplici genere bonorum, & vigilantia ſuper cogitationibus.

ET propenſius ſtudio, & cura vigilantior noſtris eſſet cogitationibus adhibenda, Fratres mei, noſtris inquam, quibus tam ſanctarum meditationum aſſiduè materia miniſtratur : nocte enim & nobis prophetica & evangelica, ſed & apoſtolica voces canuntur & leguntur, quæ & poenam minantur inferni, & gloriam regni pollicentur. Unde ergò nobis tam vanæ, tam noxiæ, tam obſcænæ cogitationes, quæ nunc immunditia & elevatione, nunc ſuperbia & ambitione, cæteriſque paſſionibus extorquent nos, ut vix aliquando in ſerenitatem ſanctarum cogitationum reſpiremus ? Væ nobis à torpore & tepore cordis noſtri, qui permittimus nos his vanitatibus occupari, & non magis ex inſtanti tranſilimus in bona Domini, ſive in naturalia, ſive in ſpiritualia, ſeu etiam in æterna. Et quidem naturalia bona magna, ſpiritualia maiora, ſed maxima ſunt æterna. Inprimis reparamur, in ſecundis exercitamur, extendimur & beatificamur in tertiis. Si non potes oculum meditationis in illam ſublinitatem æternalium bonorum inſigere, quia diſtantia ſunt, & omnem ſenſum exuperant : in bonis gratiæ, quæ ſunt in exercitio virtutum, viſum reflecte, ut videas quam puræ conſcientiæ, quam liberæ frontis ſit verſari & converſari in caſtitate & charitate, in patientia & humilitate cæteriſque virtutibus, quæ amabilem Deo, placabilem & imitabilem hominibus reddunt. Quòd ſi & hæc nimis ſublimia ſunt, & tranſgredientia infirmitatem tuam, demitte oculos tuos in bona naturæ, quæ tibi tam familiaria eſſe debent, quantum tu familiaris eſ tibi. Nec ſic

Gggg 3

dicimus

m Eccl. 14. c.
Sapientia in ore.

n Rom. 10. b
In corde.
o Prov. 18. c

I.
Religioſos à malis cogitationibus quàm alienos eſſe oportet.

Triplicia bona :
Naturalia, Spiritualia, Æterna.

In his meditando mens occupanda.